

забезпечує значну економію часу, який іде на прочитання і оцінку традиційних екзаменаційних відповідей [2].

Таким чином, використання інтелектуальних технологій у професійній діяльності викладачів має реальне практичне значення і ряд переваг, найважливіша серед яких – підвищення якості знань при зменшенні витрат навчального часу.

Застосування методу «інтелект-карт» на заняттях з англійської мови розвиває творчі та інтелектуальні здібності студентів, мислення, пам'ять, створює мотивацію до оволодіння іноземною мовою як засобом спілкування.

Література:

1. Бьюзен Т. Супермышление. Минск, 2006. 304 с.
2. Радченко І. Технології concept mapping та mind mapping у контексті інформаційно-дидактичного середовища. Збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету імені П. Тичини. Умань, 2010. Вип. 1. С. 90–98.
3. Фюер Дж. Эйнштейн гуляет по Луне: Наука и искусство запоминания. М., 2013. 270 с.
4. Buzan T. The Memory Book, 2005. 464 p.

Филипська В. І.

Розвиток професійно-орієнтованого діалогічного мовлення студентів

Харківський національний університет внутрішніх справ, Харків

Останнім часом в суспільстві підвищилась увага до професійної спрямованості іноземних мов, що вивчаються у вищих навчальних закладах. В сучасних умовах при вирішенні професійних завдань на іноземній мові, при ознайомленні з новітніми технологіями, спілкуванні з іноземними колегами та обміні передовим досвідом будь-який спеціаліст повинен вміти захищати свої

знання. Тому зростає роль діалогічного мовлення, яке дає можливість кожному студенту висловити власну точку зору [1].

Особливості діалогічного мовлення, а саме: залежність від ситуації, контактність співрозмовників, невідповідність, емоційність, експресивність, використання жестів і міміки, зумовлюють специфіку його продукування і сприйняття. З одного боку, певні чинники ускладнюють опанування діалогу, оскільки він вимагає достатньо високого рівня сформованості навичок аудіювання і є здебільшого невідповідним [1]. Тому в процесі навчання невідповідного мовлення важливо звернути увагу на роль ситуативності як засобу стимуляції і розвитку мовлення. Мовленнєва ситуація спрямована на розв'язання певної проблеми. У випадку з мовленнєвою ситуацією для фахового спілкування необхідно розв'язати певну професійну проблему реального життя. Таку мовленнєву ситуацію можна ще назвати професійною ситуацією. Саме таке «модельовання» комунікативних ситуацій, яке б сприяло взаємодії і взаємозумовленості мовленнєвої і професійної діяльності, і є метою навчання професійно спрямованого усного мовлення. Мовленнєва ситуація – це прийом, який використовують, головним чином, на завершальному етапі активізації продуктивного вміння – говоріння, тобто на етапі виконання власне мовленнєвих вправ. Проте ситуацію можна використовувати і при виконанні умовномовленнєвих вправ, основними ознаками яких є наявність мовленнєвого завдання (щось з'ясувати, дати комусь пораду, висловити захоплення тощо) і ситуативності. Увага студентів розподіляється між змістом та формою. Однак всі речення студента побудовані за однаковим зразком і вправа має тренувальний характер. Такий вид вправ сприяє кращому закріпленню мовних та мовленнєвих навичок в межах теми, і, таким чином, прискорює процес переходу до власне мовленнєвих вправ [4].

З іншого боку, деякі моменти, а саме нерозгорнутість реплік, перевага простих синтаксичних конструкцій, опора на невербальні засоби, використання мовних штамів, – полегшують роботу над цим видом мовленнєвої діяльності [1].

Слід зазначити, що для вміння вести ефективний діалог важливо знати граматичні структури, які необхідні для формулювання думки та розуміння широкого кола діалогів у професійній сфері, значну кількість лексичних одиниць, зокрема термінологічних, що вживаються у професійному спілкуванні [2, с.137].

Вчені Т. Лагута, М. Плахотнюк виділяють три основні типи діалогу: діалог-розпитування, діалог-бесіду й діалог-дискусію. Метою діалогу-бесіди є обмін думками, почуттями, підтримання розмови. Дослідники відмічають, що при такому діалогічному спілкуванні відбувається уникання повторів, часове обмеження реплік, рівність комунікативних настанов мовців. Діалог-розв'язанню проблеми властиві такі ознаки, як рівномірна зацікавленість партнерів щодо спільного рішення, безперервність теми, можливість повторів і уточнень, а також уважне оформлення висловлювань. Третій тип діалогу, діалог-розпитування, характеризується чітким розподілом ролей. При цьому детальні, а також неадекватні та повторні відповіді заборонені [1, с. 32]. Діалог-розпитування складається із запитань і відповідей та має на меті з'ясувати, уточнити необхідну інформацію, поділитись повідомленням з іншим комунікантом. Такий тип діалогу може бути одностороннім і двостороннім. У першому випадку спонукання до спілкування та мотивація походять від одного співрозмовника. Запитання формулюються тим партнером, у якого є потреба в отриманні професійної інформації. У другому випадку запитання задаються обома комунікантами, що мають зацікавленість у веденні розмови [3].

Методами формування професійного діалогічного мовлення виступають: комунікативно-ситуативний метод через залучення студентів до мовленнєвої взаємодії у змодельованих професійно-орієнтованих ситуаціях, рольова гра, проблемне навчання шляхом використання електронних професійно-орієнтованих ресурсів, мозковий штурм, метод кейсів, кооперативне навчання в процесі виконання групових та індивідуальних проектів, групові дискусії [1, с. 81].

Навчання англомовного діалогічного мовлення студентів відбувається в чотири етапи (підготовчий, рецептивно-репродуктивний, рецептивно-продуктивний, продуктивний) і відповідає послідовності формуванню мовленнєвих умінь і навичок. Підготовчий етап спрямований на активацію знань студентів про типові ситуації спілкування у професійній сфері, а також на формування компенсаційних умінь застосовувати прийоми професійного спілкування. На цьому етапі використовуються наступні вправи: запитання-відповіді, створення графічних опор та таблиць, групове обговорення, евристична бесіда, встановлення контакту тощо. На другому етапі відбувається прослуховування діалогу-зразка, зняття лексико-граматичних труднощів, перевірка його розуміння. До рецептивно-репродуктивного етапу увійшли такі групи вправ як: пояснення викладачем лексики, яка може викликати затруднення у розумінні тексту, робота із словником, з'єднання слова та його значення, відповіді на запитання щодо змісту тексту, заповнення пропущених слів або фраз під час прослуховування, визначення правдивих і неправдивих речень за змістом діалогу, перефразування для пояснення лексичних одиниць. На третьому етапі здійснюється розвиток і вдосконалення вмінь студентів продукувати професійно орієнтований англомовний діалог на рівні діалогічних єдностей та мікродіалогів на основі діалогу-зразка. Тому застосовуються наступні вправи: визначення послідовності реплік, продовження діалогу-зразка, формулювання запитань і відповідей за поданою схемою, визначення головної інформації під час прослуховування, підстановка реплік у діалог-зразок, створення мікродіалогів за допомогою опор [3].

Аналіз даного питання дозволяє зробити висновок про те, що навчання професійно спрямованого діалогічного мовлення має бути невід'ємною частиною підготовки студентів під час практичних занять з іноземної мови. А мотивацією для студентів, на нашу думку, має бути зацікавленість відповідати вимогам сьогодення та стати конкурентоспроможними фахівцями у сфері власних професійних інтересів.

Література:

1. Барсук С. Л. Педагогічні умови формування іншомовного професійного мовлення майбутніх судноводіїв на засадах комунікативно-когнітивного підходу: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04 / Херсонський державний університет. Херсон, 2016. 255 с.
2. Кісіль Л. М. Сутність навчання професійно орієнтованого діалогічного мовлення студентів-іноземців базових факультетів інженерних спеціальностей. *Викладання мов у вищих навчальних закладах освіти*. Харків, 2013. Вип. 22. С.134–141.
3. Плахотнюк М. П. Навчання англomовного професійно орієнтованого діалогічного мовлення студентів немовних факультетів. *Вища освіта України у контексті інтеграції до європейського освітнього простору*. 2018. Т.1, №6. С. 379. URL:<https://scholar.google.com.ua/citations?user=HUX71BUAAA&hl=ru>.
4. Шевчук Т. І. Професійно спрямоване діалогічне спілкування в процесі навчання студентів-іноземців. Факультет лінгвістики НТУУ «КПІ імені Ігоря Сікорського». URL: <http://kmp.fl.kpi.ua/ru/node/46>.

Цимбал С. В

Використання комп'ютерної технології у навчанні англійської вимови
Національний університет біоресурсів і природокористування України, Київ

Англійська вимова відіграє важливу роль у визнанні та сприйнятті мови, а також соціальної ідентичності спікера, тому її значення продовжує зростати особливо сьогодні. Комп'ютерні технології в значній мірі використовуються в процесі викладання англійської вимови, оскільки це допомагає підвищити якість знань учнів, їх вимову. Метою дослідження було висвітлення думки викладачів українського університету щодо викладання англійської мови та способів навчання за допомогою комп'ютера.